

November 2002

Zondag
3 november Geen dienst.

Zondag
10 november 10.00 uur:
Ds A.M.J. Meijer. Thema: “*De onrust bedwingen*” bij
Marcus 4:35-41

Zondag
17 november 10.00 uur:
Ds A.M.J. Meijer. Thema: “*Ontspannen*”, bij Galaten
7:37. Na afloop bent u uitgenodigd voor een kopje
koffie/thee in de Eendracht.

Vrijdag
22 november 16.30 uur:
weeksluiting in de Bettenkamp, Ds A.M.J. Meijer.

Zondag
24 november 10.00 uur:
Ds A.M.J. Meijer, thema: “*Met de beloften mee*”, bij
Matth 5: 1-12

Zondag
1 december 9.45 uur:
NPB-dienst in ‘den Es’ Ds A.M.J. Meijer, thema “*Je
laten kennen zoals je bent*”, bij 2 Samuel 6:14-23

68ste Jaargang

No. 502

November 2002

IK BEN EEN GOD IN HET DIEPST VAN MIJN GEDACHTEN...

Deze ‘gevleugelde’ versregel is al meer dan honderd jaar oud en maakte ooit deel uit van een beroemd gedicht van Willem Kloos. Veel mensen hebben er toen aanstoot aan genomen maar even zovele hebben in dit gedicht een bijzonder gevoel herkend uit de diepere lagen van het eigen hart. Een bijna gelijkaardige gedachte is trouwens terug te vinden in de bijbelse psalm 8, (vers 5) waar gesproken wordt van: “Voorts hebt Gij hem (de mens) een weinig minder dan Goddelijk gemaakt”. Maar wat moeten wij met dergelijke denkbeelden? De in Varsseveld geboren Dick Heijerman (52) heeft zijn persoonlijke ervaringen op dit vlak onderzocht en deze neergelegd in een boek onder de titel ‘Suham’ (ik ben Hem).

Dick Heijerman

Hij zegt hierover: “Men heeft mij op school jarenlang aan het verstand proberen te brengen dat God in de hemel woont en voor ons ‘gewone’ mensen normaal gesproken onzichtbaar is; maar niets is minder waar. Jezus zegt van zichzelf: ‘de Vader en ik zijn één’. Als je deze uitspraak leest in combinatie met de woorden uit Genesis dat God de mens naar

zijn beeld en gelijkenis geschapen heeft, dan ben ook ik en zijn alle mensen goddelijk". Dit legt op de mens een grote verantwoordelijkheid maar is gelijktijdig een bevrijdende gedachte die ons niet alleen zekerheid verschaft over onze oorsprong maar ook over onze oneindige toekomst.

"Ik ben mij ervan bewust geworden dat we zelf de ogen open moeten houden en zelf onze doelen in het leven moeten stellen. Doelen die gericht zijn op het verwezenlijken van een samenleving waarin de mens leeft vanuit het Godsbewustzijn".

Wie denkt dat deze in Zutphen wonende ex-leraar de zoveelste zwever is die het contact met de aardse werkelijkheid heeft losgelaten, heeft het mis. Heijerman heeft jarenlang goed nagedacht om tot zijn theorieën te komen. Hij heeft als het ware alle kerkelijke dogma's achter zich gelaten en ook de leer van Rudolf Steiner. Hoewel hij zich ook in de Oosterse religies heeft verdiept voelt hij zich echter het sterkst geïnspireerd door de inzichten van Jezus van Nazareth. "Jezus heeft ons geleerd om 'vrij-ik' te zijn. Trekvogels vliegen gewoon naar hun overwinteringsgebied. Die laten zich niet afleiden door allerlei ondergeschikte gedachten als 'kan ik dit wel?' of 'haal ik dat wel?' Mensen twijfelen te veel aan hun eigen vermogens, aan hun eigenheid en de mogelijkheid zichzelf te overstijgen. Ik probeer hen methoden aan te reiken deze twijfel te overwinnen en met zichzelf geestelijk aan de slag te gaan en de weg naar het Goddelijke in zichzelf te vinden. De mensen zijn dit verleerd door ons slechte onderwijssysteem. Het onderwijs is niet gezond met alle ongezonde gevolgen voor de kinderen. Onderwijzers hebben de arrogantie het kind te vertellen wat het moet zijn. Dit terwijl de meeste onderwijzers geestelijk niet aan zichzelf sleutelen! Jonge kinderen leven van nature in het licht. Wij zetten ze in de duisternis. Dàt noem ik pas zonde. Het zou zo moeten zijn dat opvoeders respect tonen voor het eigen geaarde wezen van het kind en het helpen de eigen goddelijke bron te ervaren. Dit is ook wat ik volwassenen weer wil leren. De mensen trainen het denken en het voelen weer te onderscheiden. Dit leidt dan weer tot onvoorwaardelijke aandacht voor de natuur en de medemens en daarmee tot levensgeluk." Aldus Dick Heijerman.

(Met dank aan Berry Keijser, uit wiens artikel in de Wischpost van 25 februari 2000 wij een aantal citaten hebben overgenomen)

NAMEN EN ADRESSEN / COLOFON

-
- Voorganger:** Ds A.M.J. Meijer, Doetinchemseweg 7, 7051 AA Varsseveld, (0315) 24 20 80, e-mail: meijerpaumen@zonnet.nl
- Secretariaat:** N.P.B. Varsseveld, Mw. W.M. Nijhof-Groen, Idinkweg 2b, 7065 AH Sinderen (0315) 24 12 06, e-mail: willynijhof@planet.nl
- Beheer kerk en verenigingszalen:** B.H. Kraan, Zelhemseweg 61, 7055 AA Heelweg (0315) 24 18 85
- Verenigingszaal:** "De Eendracht", Beatrixstraat 1a, Varsseveld (0315) 24 45 37
- Administrateur:** Hr. G.J. Hengeveld, Kievitstraat 5, 7051 XW Varsseveld, (0315) 24 21 36, e-mail: g.j.hengeveld@freeler.nl
- Gironummer** 846569 t.n.v. Vrijzinnige Geloofsgemeenschap, afdeling Varsseveld
- Bankrekeningen:** Postbank 846569, Rabobank Varsseveld 36.48.54.553, ABN Amro 46.51.59.265. Allen staan t.n.v. Vrijz. Geloofsgemeenschap, afdeling Varsseveld
- Internet:** www.xs4all.nl/~npb
- E-mail-adres:** npb@xs4all.nl
- Vrouwclubs:** Voor I: Mw. D. Vriezen-Heusinkveld, Giezenveld 10, (0315) 24 14 75, Voor II: Mw. M. Jansen-Zeephat, Spoorstraat 70, (0315) 24 20 18
- 60+ Club:** Mw. J. Nijhof-Weggelaar, Reigershof 70, 7051 WS Varsseveld (0315) 244049.
- Verzorging "Eendracht":** Rinus Luijmes, Boesvelderdijk 27, 7054 BE Westendorp, (0315) 29 85 59 (na 18.00 uur), e-mail: digirini@xs4all.nl
- Verzendklaar maken:** Mw. B. Chevalking-Wennink, Neijlandstraat 14, 7054 CN, Westendorp, (0315) 29 82 23 en Mw. W.E. Teerink-Radstake; Hr. G.H. Schepers
- Kopij adressen en redactie:** Rinus Luijmes, e-mail: eendracht.npb@xs4all.nl, Ds A.M.J. Meijer (zie boven), Mw. A. Gussinklo-Siebers, Landstraat 34, 7135 KH,Harreveld, (0315) 24 14 40, e-mail: gussie@tref.nl
- Leiding zondagsschool:** Erna Wolsink-Semmelink, e-mail: erna@fam-wolsink.myweb.nl (0315) 29 87 18 en Gwen Spaa, (0315) 242918
- NPB-Koor secretariaat:** Mw. J.G. Boezel-van Dam, (0315) 24 18 90
- Organist:** Hr. G.W. Gussinklo, Polstraat 10a, 7121 DH, Aalten, (0543) 47 17 04.
- Autodienst:** Mw. W.M. Nijhof-Groen, Idinkweg 2b, 7065 AH Sinderen (0315) 24 12 06, e-mail: willynijhof@planet.nl
- Cassettedienst:** Hr. G. Hobelman, (0315) 29 83 55

ADRESSEN AANGRENZENDE NPB AFDELINGEN

Zowel op de leestafel in de hal van de kerk als op het tafeltje bij de garderobe van de Eendracht treft u een boekje aan met alle activiteiten van onze afdeling en die van de onderstaande afdelingen. Dit boekje kunt u gratis meenemen.

Afd. Aalten: Prinsenstraat 27, afd. Dinxperlo: Wilhelminastraat 13, afd. Zelhem: Piersonstraat 4.

ACTIVITEITEN BIJ DE FEDERATIE VAN NED. HERVORMDE GEMEENTE EN DE GEREFORMEERDE KERK

Dinsdag 5 november, 20.00 uur: "*Omgaan met de dood, afscheid en gedenken*", in De Borch o.l.v. J. Van Eldik en S. Kuijt. Contactpersonen zijn: Leni Wiggers, tel. (0315) 243826, Gerry Raterink, tel. (0315) 242704 en Sophie van Schaik, tel. (0315) 242374.

Dinsdag 12 november, 10.00 uur: "*Ontmoeting rond de Bijbel*", in vergaderzaal de Bettekamp o.l.v. de predikanten. Contactpersoon is Christel Geurink, tel. (0315) 617611.

AMNESTY INTERNATIONAL

Goed nieuws: Hatham Na'al uit Syrië is na 27 jaar gevangenschap vrijgelaten. Hij was na een oneerlijk proces veroordeeld tot levenslange gevangenschap en dwangarbeid. Hij mocht geen contact hebben met zijn familie en is ernstig ziek. In februari startte Amnesty een medische schrijfactie voor Na'al en dit had resultaat!

In november kunt u schrijven voor Karim Latifi uit Frankrijk om een onpartijdig onderzoek naar de ernstige mishandeling door de politie.

De tweede brief is voor Alexander Guguneishvili, een student van 21 jaar uit Georgië die gemarteld wordt in de gevangenis.

De derde brief is voor Fabián Nsué Obono uit Equatoriaal Guinee, die als gewetensgevangene gevangen zit en gemarteld wordt.

Wilt u meeschrijven of inlichtingen over de brieven bel dan naar: Annie Lammers, tel. 617393 of Dela Rutgers tel. 243077.

Op woensdag 20 november komt deze 'oud-Varssevelder' over zijn ervaringen, inzichten en methoden in de 'Eendracht' vertellen. Aanvang 20.00 uur, entree inclusief koffie/thee €5,—.

Iedereen is van harte welkom.

A.M.J. Meijer.

BERICHTEN UIT DE AFDELING ZIEKEN EN HERSTELLENDEN

In het Slingelandziekenhuis te Doetinchem waren de afgelopen maand opgenomen, maar zijn thans weer thuis: Hr J.T. Rougoor en Mw B.A. Gesink-Kraan. Thans verblijven nog ald-aar: Mw J.G. Gussinklo-Diepenbroek en Hr G.H. Ankersmit.

Voorts verblijven in St. Antonia in Terborg: Hr H.A. Duitshof, Mw B.A. Duitshof-Jolink en Hr G.J. Weikamp. Zij stellen een bezoekje van vrienden ten zeerste op prijs.

VERANTWOORDING GIFTEN

Afgelopen maand mocht ik de navolgende giften in ontvangst nemen van: N.N. €10,— en Hr J.L. €15,— Voorts stelde Mw J. ten B-A de kanselbloemen voor de dienst van 20 november ter beschikking. Voor deze giften onze hartelijke dank.

GEBOREN

"Een kind is ons toevertrouwd: wat een geluk!" stond er boven het geboortekaartje van "Iris Leonora" roepnaam '*Leona*' dochter van Netty Hengeveld en Charles Saffrie, die geboren werd op 9 oktober 2002. Hun adres is: Ter Braakstraat 31, 7151 CK Eibergen, tel. (0545) 47 59 69.

Geloof, hoop en liefde; dit drietal heeft ons zegen gebracht. Welkom allerliefste '*Emma*' Johanna, dochter van Erwin en Mira Havekes-Jansen, die geboren werd op 18 oktober 2002. Zij wonen: Giezenveld 3a, 7051 GE Varsseveld. tel. (0315) 243615

Beide echtparen ontvangen hierbij onze hartelijke gelukwensen met de geboorte van deze dochters. Moge de Eeuwige deze kinderen hun leven lang beschermen en bewaren.

UIT DE SCHOOL GEKLAPT

Tijdens de eerste godsdienstles van het schooljaar, afgelopen september, zei ik tegen de jongelui van de groepen 7 en 8 van de Essenkampschool maar weer eens dat het mij niet te doen is om kennis, maar om wijsheid. “Kennis is lezen, schrijven, rekenen, aardrijkskunde enzovoort, dat kan je leren, maar wijsheid is een kwestie van jezelf te leren kennen; proberen andere mensen te begrijpen en nadenken over waarom je hier op aarde bent. Wijsheid moet je jezelf aanleren. Als voorbeeld vertelde ik daarop een bekend verhaaltje dat aan koning Salomo wordt toegeschreven. “Twee broers komen ten einde raad bij koning Salomo om hem het land te laten verdelen dat zij na de dood van hun vader geërfd hadden”. Zelf hadden ze al allerlei verdelingen gemaakt, maar steeds vond de ander dat hij teveel rotsbodembodem had of te weinig water en meer van dat soort argumenten, waardoor ze zelf niet tot een goede verdeling kwamen. En wat zei koning Salomo?” zo besloot ik het verhaaltje. Er kwamen allerlei ingenieuze oplossingen maar de goede was er niet bij. Tenslotte besloot ik zelf maar weer het antwoord te geven en begon met: “Koning Salomo zei tegen de ene broer: ‘jij maakt de verdeling’ .....” op dat moment onderbrak Jasper Oosterink mij en zei: “en de ander mag kiezen! Zo doen wij het thuis met het vlees ook!”

EEN TERUGBLIK OP DE AFGELOPEN MAAND

De avond met Hans Stolp was weer een mooie ervaring. Een verslag van deze avond volgt in de december-editie van de Eendracht..

Tijdens de dienst ter gelegenheid van ons 129-jarig bestaan op 27 oktober sprak voor een groot aantal kerkgangers Dr Amir Sheragwandi. Op ingetogen wijze gaf hij uitleg van het gebruik van de Koran en knoopte daaraan zijn eigen geloofsvisie vast. Hij betreurde het ten eerste dat de laatste tientallen jaren de Islam ernstig is geradicaliseerd. Naar zijn mening is dit te wijten aan het feit dat de meeste Islamitische landen dictatoriaal geregeerd worden, waardoor er te weinig ruimte is voor een open dialoog en de voorgangers door de machthebbers worden gemanipuleerd. Zelf gaf hij blijk een ‘vrijzinnig’ moslim te zijn en toonde hij aan de hand van Koranteksten aan dat tolerantie en gelijkwaardigheid van alle mensen en godsdiensten als fundamenteel worden beschouwd. Dat

sen zich af”. En wat is onze bestemming.

Ds Schoneveld is een spontane, openhartige verteller met veel humor, ervaring en levenswijsheid. Voor de aanwezigen was het een zeer geslaagde middag, waar ze nog wel eens aan terug zullen denken en over na zullen denken.

Het aanbieden van een attentie door en het dankwoord van Janny werd met een hartelijk applaus onderstreept.

MUSICAL “DE DERTIENDE VAN DE TWAALFDE”

Op zaterdag 9 november wordt in “De Borch” Kerkplein 3 in Varsseveld de musical “De dertiende van de twaalfde” opgevoerd. Het is een musical over het bijbelboek Esther. Het verhaal speelt in de tijd van de Meden en Perzen. Het joodse volk is gedeporteerd naar Perzië. Een hooggeplaatste man aan het hof van koning Ahasveros haat de joden intens. Hij bedenkt een afschuwelijk plan en krijgt toestemming van de koning om dat plan uit te voeren. Op de dertiende van de twaalfde zal het gebeuren. Maar de God van Israël heeft de jodin Esther al als koningin naar voren geschoven. Zal zij de moed hebben om voor haar volk op te komen?

De musical bevat dramatiek, humor en spanning. Het geheel wordt ondersteund door prachtige muziek en choreografie. De voorstelling is bedoeld voor alle leeftijden. De musicalgroep “Diorama” uit Barneveld voert het stuk op, de organisatie is in handen van Vakantie Bijbel Kinderclub Varsseveld. De aanvang is 19.30 uur. Kaarten voor deze voorstelling kosten 4 euro voor volwassenen en 2 euro voor kinderen tot 12 jaar. Een consumptie is bij de prijs inbegrepen. Vanwege het beperkte aantal plaatsen is reservering noodzakelijk. Voor reserveringen en voor informatie kunt u terecht bij Annet Wisselink (0315-617539) of Gerry Huinink (0315-298386).

mislukkingen hebben gekend grote behoefte hebben om dat te kunnen uitpraten en niet gemakkelijk opgeven om iets recht te zetten.

Kinderen die veel meegemaakt hebben getuigen van veel levenservaring en in het algemeen staan mensen die veel hebben meegemaakt sterker in het leven.

Mensen met een hoge opleiding kunnen eenvoudige dingen soms niet oplossen. Wel lange rapporten schrijven, maar geen praktische oplossingen. Daarentegen zijn eenvoudige mensen vaak op een breed terrein kunstenaars. Waar patiënten soms mee worstelen blijkt wel uit enige door hen gemaakt gedichten. Bijvoorbeeld:

Hoe gaat het

Het gaat goed

Maar mijn ogen zeggen

Zeggen

Het gaat goed

Maar mijn ogen vragen

Vragen

Het gaat goed

Maar mijn ogen schreeuwen

Schreeuwen

Het gaat goed

Maar mijn ogen zeggen

Ogen zeggen zoveel meer

Nog een voorbeeld: "Ik zwijg niet". Dit brengt een incestsituatie in een gezin naar buiten.

Toen zei de familie

Jij maakt dat een huwelijk strand

Jij maakt de familie slecht

Jij maakt ruzie, wilt geen vrede

Jij maakt familie banden stuk

Jij maakt ook ons kapot

Toen zei ik:

"Weet je wat jullie doen?"

Van een slachtoffer maken jullie een dader.

Na de pauze werden er enkele vragen gesteld. Enkele uitspraken n.a.v. deze vragen en discussie. Is een kind onhandelbaar of is de psychiater niet capabel. Veel ervaringen en waardevolle levenswijsheid. Nuchtere mensen met gezond verstand onmisbaar in de samenleving, waardevoller dan gestudeerde mensen met weinig realiteitszin.

Levensbeschouwing: "Waarom leven wij vragen deze vastgelopen men-

de praktijk vaak anders is, komt door culturele invloeden en domheid van plaatselijke imams. Als voorbeeld van zijn vrije geest, vertelde hij nog een anekdote uit zijn jeugd. De imam van de moskee in Bagdad waar hij in zijn jeugd woonachtig was, eiste dat de gelovigen na afloop van de dienst zijn hand kusten. De jeugdige Amir weigerde dit en gaf de man gewoon een hand. De imam werd hierover zo boos dat hij naar Amir's vader ging en zich over zijn gedrag beklaagde. Zijn vader riep hem bij zich en vroeg om een verklaring. Amir antwoordde daarop: "Ik wil best in contact met God blijven, maar daarvoor hoef ik geen slaaf te zijn!"

EEN BLIK VOORUIT

Bij de diensten.

Op *zondag 10 november* luidt het thema "De onrust bedwingen". Terwijl ik deze regels schrijf trekt een zware storm over ons land. Maar ook in ons persoonlijk kan het soms stormen. Daar kunnen we wel iets aan doen én mee doen.

Zondag 17 november. Het thema van deze dienst staat in het verlengde van de dienst van 10 november en draagt als thema: "Ontspannen". We doen dit allemaal op z'n tijd en op onze eigen manier maar het kan geen kwaad daar zo nu en dan weer eens even over na te denken.

Zondag 24 november is alweer de laatste zondag van het kerkelijk jaar. Ik wil met u die morgen stilstaan bij enkele gedachten die ons kunnen helpen om de dood te zien als grensoverschrijding en niet als een einde. Op *zondag 1 december* zal er geen dienst plaatsvinden in onze kerk, maar zal er een NPB-dienst zijn in 'Den Es'. Ik wil het dan even hebben over de vraag waarom wij ons altijd zo gereserveerd gedragen.

TENSLOTTE

Begin november zijn wij nog even een weekje weg. Gedurende mijn afwezigheid is er vervanging geregeld. Met een dringend bericht gelieve u zich te wenden tot het secretariaat: mevrouw Willy Nijhof-Groen tel. (0315) 24 12 06 . Zij draagt er zorg voor dat er onmiddellijk contact wordt opgenomen met de betreffende vervangster. Op haar beurt neemt deze dan weer contact met u op. Voor nadere gegevens zie de colofon. Onder dringende berichten wordt óók verstaan een spoedopname in het

Slingeland ziekenhuis dan wel een opname in Arnhem, Winterwijk of Nijmegen, aangezien wij in de regel hiervan geen bericht ontvangen. Hiervoor kunt u zich rechtstreeks wenden tot mevrouw A. Niks-van Oosten, tel. (0315) 24 10 80.

Met een hartelijke groet aan u allen, A.M.J. Meijer.

ACTIVITEITEN VAN ONZE AFDELING IN NOVEMBER

GEMEENTEAVOND

Op 5 november a.s. is er weer een gemeenteavond. Het belooft een gezellige avond te worden, want "*The Höhner Boys*" uit Gaanderen komen naar de Eendracht. Deze mondharmonicavereniging heeft al vanaf haar oprichting op 3 juni 1933, haar domicilie in Gaanderen. Aanvankelijk bestond de club enkel uit jonge mannen en men speelde toentertijd, maar ook nu nog, enkel op "mondorgels" van het merk Höhner. Dus een naam was al snel gevonden. Vanaf de eind zestiger jaren maken ook de dames met hun huidige aantal van zes een belangrijk deel uit van de vereniging. Op democratische wijze is door de leden destijds besloten dat de naam van de vereniging ongewijzigd zal blijven. In het begin bestond de bezetting enkel uit mondharmonica's en een drummer terwijl zelfs enkele jaren ook een viool en een piano voor de begeleiding zorgden. Later is hier verandering in gekomen omdat naast een slagwerker de gitaar en basgitaar als begeleidingsinstrumenten werden ingevoerd terwijl een tweetal zangeressen en zangers het orkest compleet maken. In hun avondvullend programma brengen zij een keur aan gezellige meezingers en luisterliedjes. De gemeenteavondcommissie nodigt u van harte uit om 20.00 uur in de Eendracht (zaal open om 19.30 uur).

Mocht u geen vervoer hebben en toch graag willen komen, neemt u dan contact op met Joke Jansen, tel: (0315) 24 16 19 en zij zorgt ervoor dat u opgehaald en weer thuisgebracht wordt.

BERICHT VAN DE VROUWENCLUBS

Vrouwenclub I komt bijeen op 18 november en 2 december. Vrouwenclub II komt bijeen voor kerststukjes maken op 7 november om 20.00 uur, voor de Frank Hagen dia-avond op 21 november om 20.00 uur en voor de pakjes-middag op 3 december om 14.30 uur.

60+ CLUB

Verslag van de bijeenkomst van de 60+ club van 8 oktober

Aanwezig waren 24 personen. Na het gebruikelijk welkom werd het woord gegeven aan Ds.Schoneveld, die lange tijd als geestelijk verzorger werkzaam was geweest in de Rekkense Inrichtingen. Hij begon zijn verhaal met de mededeling dat hij op een zonnige dag gevraagd was om hier zijn ervaringen te vertellen. Aangezien hij ook een N.P.B. fan was, had hij meteen ja gezegd. Daarna kwam de twijfel omdat hij al 11 jaar uit het werk was. Toch heeft hij de uitdaging maar aangegaan. De Rekkense inrichtingen zijn voortgekomen uit een Christelijke levensrichting. Als dominee was er sowieso een plaats. Hij werd aangesteld met veel ruimte in de ruimste zin, maar geen vaste plaats en geen omschreven taak.

De medewerkers waren van divers pluimage. Van streng orthodox tot vrijzinnig. Dat gaf wel de nodige spanningen. Daardoor was er ook geen hoge dunk van de oecumene. Naast de kerkelijke geestelijke verzorging kwamen er naderhand ook psychologen en pedagogen. De geestelijke verzorging door de dominee kwam op de achtergrond. De kinderen kwamen nogal onder druk te staan, maar de vitaliteit bleek enorm. Als voorbeeld werd een meisje van 16 jaar genoemd. Haar vader was werkzaam bij de politie in Amsterdam en zat tevens in het verzet. Vader werd gearresteerd, waarna moeder een relatie aanging met Duitse officieren. Het meisje komt in de prostitutie terecht en beland uiteindelijk in Rekken. Daar verblijven jongens en meisjes op gescheiden afdelingen. Het meisje is uitdagend. De leiding van de jongens heeft belangstelling voor haar. De jongens breken bij haar in, waarna de politie optreedt. De reactie van het meisje is een opbaring. Ze ziet haarscherp hoe de maatschappij in elkaar steekt. De ervaring is dat van deze jeugd ook nog veel te leren is. Vooral door het leren luisteren naar deze jongelui.

Geloof en levensbeschouwing spelen vaak een grote rol bij de levenswandel. Een volwassene moest met een "door de hemel aangewezen vrouw" verder. Het is een joodse vrouw, dus een uit het beloofde land. Na een tijd loopt de vrouw weg, waarna ze door haar man vermoord wordt. Deze man komt in de Rekkense inrichtingen. De ontmoetingen met deze man zijn zeer emotioneel. Het is duidelijk dat mensen die veel

*dan steet de regenbaoge, vol kleuren in 't rond,
as een zichtbaor teken van Gods gena, verbond,
in 't wisselend tij van 't leven, met bli'jdschap en met rouw,
is de regenbaoge een teken van belofte,
de golden ring van Gods belofte.*

EEN KERKDIENT ALS EEN VERFRISSEND BAD

Iemand die zijn jeugd in Indonesië had doorgebracht zei mij eens dat de dagelijkse badbeurt daar destijds een heel ritueel was (mandieën in de mandiekamer). Men volgde een bepaald patroon en na een hete dag voelde men zich na het bad weer als herboren. Vervolgens genoot men van de tropenavond. Langzamerhand heeft zich ook bij ons een badcultuur ontwikkeld waarbij ongetwijfeld bepaalde individuele badrituelen zijn ontstaan. Zeker is dit ook het geval bij een sauna-avondje. Er is dus sprake van een bepaalde volgorde van handelingen die er op gericht zijn dat wij onszelf na afloop weer “vernieuwd” voelen.

Hetzelfde geldt voor, bijvoorbeeld, cabaretvoorstellingen. Ook daar is, zonder dat men er erg in heeft, sprake van een weloverwogen opbouw van het geheel.

Een ritueel geeft structuur en herkenning, waardoor we gemakkelijker in een ontvankelijke stemming komen. Waarschijnlijk mogen godsdienstoefeningen op dit punt op de oudste traditie en ervaring bogen. Zelfs in de nuchtere en eenvoudige wijze waarop wij als vrijzinnigen onze kerkdiensten inrichten, zijn, gelukkig, eeuwenoude elementen en structuren nog herkenbaar.

Ook onze liturgie of ‘orde van dienst’ is er op gericht dat de kerkganger met een ‘verfrist’ gevoel na afloop van de dienst huiswaarts keert en zich daardoor in het dagelijks leven geïnspireerd blijft voelen. Doordat in onze kring bij velen geen sprake is van regelmatige kerkgang, is er van kennis van de betekenis van de diverse onderdelen van de liturgie weinig sprake. Dat is jammer, want daardoor mist men ‘herkenning’. Vanuit het bestuur is er daarom het verzoek gekomen in de Eendracht eens iets over de liturgie te schrijven. Dit artikelje vormt hiervan de inleiding. Ik heb mevrouw Angelique Niks-van Oosten, die een theologische opleiding volgt, bereid gevonden in de komende edities van ons maandblad op begrijpelijke wijze de diverse onderdelen van de liturgie nader toe te lichten.

A.M.J. Meijer.

LEZINGEN SEIZOEN 2002 / 2003

Deze lezingen vinden plaats in zaal "de Eendracht",
Beatrixstraat 1a, aanvang 20.00 uur, tenzij anders vermeld.
De toegangsprijs is €5,00 inclusief koffie en thee.

Woensdag Dick Heijerman, “oud-Varssevelder” uit Zutphen:
20 novem- “*Schep je eigen leven*”. Hoe creëer je je eigen leven,
ber los van eigen overtuigingen?

Donderdag Peter Swagerman uit Doetinchem: Lezing en video-
16 januari presentatie over “*Krisnamuti*”.
2003

Donderdag “*Ver slavingsproblematiek, vanuit een spirituele bena-*
13 februari *dering*”.
2003

Woensdag J.M. Pameyer over zijn nieuwste boek over het hierna-
12 maart maals, dat in september uitkomt.
2003

60+ CLUB

Deze keer is onze 60 + middag op dinsdag 19 november en niet zoals gewoonlijk de tweede dinsdag. Het is tevens de laatste bijeenkomst van het jaar 2002. De middagen worden gehouden in DE EENDRACHT en beginnen om half drie.

De heer Wessels uit Zelhem houdt een lezing over de geschiedenis van de kerststal. Wie kent ze niet de beeltenis van het kindje Jezus in de kribbe, de drie wijzen uit het Oosten, Maria en Jozef en de herders bijeengebracht in een kerstgroep. Deze kerstgroep wordt met van alles en nog wat aangevuld; een engel, os en ezel, herders met schapen, vrouwen, mannen en kinderen geplaatst in diverse omgevingen. Rondom deze kerstgroepen ontstonden verhalen, legenden en gebruiken, waarvan de betekenis in onze tijd lang niet meer wordt verstaan. Waarom komt in veel kerstgroepen een fluitspeler voor? Waarom draagt Maria een blauw kleed? De lezing zal het antwoord op deze vragen bevatten. De

lezing wordt geïllustreerd met dia's en aanschouwelijk materiaal. Tot ziens op 19 november. De thee of koffie staat voor u klaar.

60+ Club agenda:

Dinsdag 14 januari 2003. Nieuwjaarsvisite met verrassingen.

Dinsdag 11 februari 2003. Film over Varsseveld, gemaakt in opdracht van de Varsseveldse Plattelandsvrouwen (historie).

FAUST

Zoals reeds aangekondigd zijn we er ook dit jaar in geslaagd een lezingencyclus vast te leggen met Mw. Ds. E.W.H. Laman Trip-Kleinstarink, dit keer over het andere meesterwerk uit de wereldliteratuur namelijk de 'Faust'. De Faust-legende behoort tot de meest bekende verhalen van de West-Europese cultuur. Het verhaal speelt oorspronkelijk in de 16^e eeuw in Zuid-Duitsland, waar inderdaad een Dr. Faustus leefde, die een pact met de duivel had gesloten. Het verhaal is sindsdien door velen bewerkt en geïnterpreteerd. Met name de grote, veelzijdig begaafde dichter en denker Von Goethe (1749-1832) heeft er zich 60 jaar

Johann Wolfgang von Goethe

van zijn leven mee bezig gehouden en er een eigen interpretatie aan gegeven. Vlak voor zijn dood was hij met de twee delen klaar. Hij noemde het *seine sehr ernste Scherze*. We ontmoeten bij hem Dr. Faustus aanvankelijk als bezeten geleerde, die alle kennis die er te verwerven was, nagejaagd had, maar zijn grootste vraag niet beantwoord vond: was *die Welt in Innersten zusammenhält*. Met Mephisto, *der Geist, der stes verneint*, trekt hij dan de wereld in en *immer strebend sich bemühend* ervaart en beleeft hij leven en liefde in hoogte en diepte, in lengte en breedte, tot hij sterft. Mephisto, die meende Faust's ziel nu in hem te kunnen krijgen, moet ervaren, dat deze toch een hogere wereld toebehoort.

We leren Faust (en ons zelf?) kennen als de mens *met zwei Seelen in seiner Brust*.

De lezingencyclus zal plaats vinden op deze maandagen in 2003: 6 januari, 20 januari, 10 februari, 24 februari, 10 maart, en 24 maart.

Aanvang 19.30 uur (tot ± 22.00 uur). Kosten: voor de volledige cyclus €40,— of €8,— per avond (inclusief koffie/thee).

Als Nederlandse uitgave zal worden uitgegaan van:

J.W. von Goethe, Faust I en II. Vertaling: Adama van Scheltema en Van Suchelen. Uitgave: Wereldbibliotheek, Amsterdam. ISBN 90 284 1466 5, €22,50. Het is tevens mogelijk een syllabus te verkrijgen vanaf de eerste avond.

Mw. Ds. E.W.H. Laman Trip-Kleinstarink is Remonstrants predikante en verzorgt al vele jaren cursussen over onderwerpen op het vlak van kunst, cultuur en levensbeschouwing.

U kunt zich voor deze lezingencyclus opgeven door onderstaand strookje in te vullen en op te sturen naar Ds. A.M.J. Meijer (zie colofon) of telefonisch opgeven bij Mw. A. Niks-van Oosten, tel. (0315) 24 10 80.

Deelnemer aan de Faust-lezingencyclus

Naam: _____

Adres: _____

Telefoon: _____

Aan de hand van het aantal opgaven zal worden beslist of deze lezingen plaatsvinden in 'het nieuwe zaaltje' of in de kerk. De deelnemers ontvangen hierover bericht. Gaarne ontvangen wij van U bericht van opgave vóór 15 december 2002.

De regenbaoge

*Zo at in de zommer, nao een mooien dag,
de buje op kumt zetten met wind en donderslag,
de zonne zich verschuult. 't donker is as de nach,
totdat nao storm en onweer 't opklaort as een ni'je dag,
zo is 't ook in 't leven, nao elke bli'je tied
kump verdriet en zorgen en schient de zonne niet,
ook dat geet weer veurbi'j, het geluk keert weer,
't leven is weer bli'j, al dut de wond nog zeer,
op 't betraond gezichte verschient de lach dan weer
zo as een zonnestraol deur de leste droppels heer,*